

Soạn bài Bác ơi của Tố Hữu - Ngữ văn lớp 12

Câu 1. Nỗi đau xót lớn lao trước sự kiện Bác Hồ qua đời thể hiện như thế nào trong bốn khổ thơ đầu của bài thơ?

Trả lời:

- Nỗi đau xót lớn lao của đất nước, của vũ trụ, cỏ cây và của con người hòa làm một trước sự ra đi của Bác:

Đời tuôn nước mắt, trời tuôn mưa

- Nỗi đau được thể hiện qua những cảnh vật quen thuộc:

+ Lối ngõ và trong nhà “*uớt lạnh vườn rau, mấy góc dừa*”, “*lối sỏi*”, “*thang gác*”, “*chuông nhỏ*”, “*Phòng lạnh rèm buông, tắt ánh đèn...*”

+ Ngoài vườn: trái bưởi, hoa nhài, mặt hồ...

=> Mọi vật xung quanh trở nên hoang vắng lạnh lẽo, ngơ ngác hết như vừa bị lấy mất linh hồn.

- *Bác đã đi rồi sao Bác ơi?* -> Tang tóc quá lớn gần như không thật, không thể tin được.

- Nỗi đau lớn được thể hiện qua tiếng khóc trực tiếp của tác giả: những câu hỏi tu từ, câu cảm thán liên tiếp dùng để khóc thương, bày tỏ niềm thương xót của nhà thơ, cũng là nỗi đau của triệu người...

Câu 2. Sáu khổ thơ tiếp theo tập trung thể hiện hình tượng Bác Hồ như nào?

Trả lời:

Ở sáu khổ thơ tiếp theo, hình tượng Bác Hồ được thể hiện trên nhiều khía cạnh, phương diện:

* *Về lí tưởng và lẽ sống:*

- *Ôm cả non sông, mọi kiếp người*

- *Tự do cho mỗi đời nô lệ*

- *Nâng niu tất cả chỉ quên mình*

Đó là lí tưởng sống cao đẹp, là lẽ sống quên mình vì mọi người của bậc “đại nhân, đại trí, đại dũng”. Bác hi sinh cả hạnh phúc cá nhân để lo cho cả dân tộc, lo cho mỗi sinh linh bé nhỏ được tự do hạnh phúc, yên vui.

Soạn bài Bác ơi của Tố Hữu - Ngữ văn lớp 12

* Niềm vui và tình thương của Người được thể hiện ở nhiều cung bậc, góc độ:

- Bác đau: dân nước, năm châu; lo: muôn mối; yêu: ngọn lúa, cành hoa; nhớ: miền Nam; vui: mỗi mầm non trái chín, tiếng ca chung...

- Bác nghe từng bước ra tiền tuyến: lắng mỗi tin mừng...

Tất cả những động từ biểu thị tâm trạng trong các khổ thơ đã vẽ lên chân dung của Bác. Người dành cả trái tim, tấm lòng, trí óc, bầu nhiệt huyết cho nhân dân. Tất cả những điều mà Người quan tâm tới không có gì dành cho cá nhân, cho riêng bản thân Người mà đều vì dân tộc, Tổ quốc. Thế mới thấy hết được trái tim của người Cha, người Mẹ, người Bác, người Anh trong trái tim vĩ đại Hồ Chí Minh.

* Di sản Người để lại:

- Bác để tình thương cho chúng con

- Một đời thanh bạch, áo vải hồn muôn trượng...

Những gì mà Người để lại cho dân tộc đã vượt lên trên giá trị vật chất tầm thường, món quà vô giá Người để lại là di sản tinh thần, đó là tình yêu thương, là một trái tim chỉ biết quên mình; đó là một cuộc đời đơn giản, thanh bạch, cao quý. Chính sự giản dị, thanh bạch trong lối sống đã tạo nên một hình ảnh Hồ Chí Minh vĩ đại, khắc sâu trong mỗi trái tim Việt Nam hơn mọi bức tượng đồng được xây dựng công phu. Lời thơ là lời ngợi ca sự tồn tại vĩnh hằng của một cuộc đời rất đời giản dị, thanh cao đã hi sinh cho giống nòi, dân tộc Việt.

Câu 3. Nêu rõ cảm nghĩ của mọi người dân Việt Nam trước sự ra đi của Bác qua ba khổ thơ cuối.

Trả lời:

- Lời thơ không chỉ dừng lại là lời của một cá nhân mà là tiếng lòng cảm xúc của cả dân tộc Việt Nam.

Tác giả khẳng định nỗi nhớ Bác Hồ thường trực trong trái tim hàng triệu người con Việt Nam, nỗi nhớ ấy là nghìn thu, muôn thuở như cuộc đời của Bác, sự nghiệp của Bác, nhưng lời thơ không bi lụy. Vì tác giả đã khẳng định về sự bất diệt và sức sống vĩnh hằng của trái tim Hồ Chí Minh. Sự ra đi của Bác cũng chỉ là cuộc hành trình về với tổ tiên:

“Bác đã lên đường theo tổ tiên

Mác - Lê-Nin, thế giới người hiền”

Soạn bài Bác ơi của Tố Hữu - Ngữ văn lớp 12

Đó cũng chính là động lực thúc đẩy cả dân tộc tiếp tục con đường mà Bác đã lựa chọn và theo đuổi.

- Lời thơ là lời biết ơn sâu nặng công lao của Hồ Chí Minh, đồng thời trước sự ra đi của Người, nhiều đứa con của Người đã thấy tâm hồn mình được thanh lọc, được trong sáng hơn, đẹp đẽ hơn. Đó là sức mạnh tinh thần mà Bác đã tạo ra, nhân cách của cuộc đời Bác đã là một tấm gương sáng mà mỗi người có thể tự soi chiếu để mình được trong sáng hơn.

- Cuối bài thơ là lời hứa, lời nguyện ước của cả dân tộc trước Bác:

+ *Không dám khóc nhiều*

+ *Chúng con cùng nhau tiến lên...*

+ *Nguyện cùng Người vươn tới mãi...*

Lời thơ là lời thề hứa, bởi vậy giọng điệu câu thơ khoẻ khoắn, rắn rỏi: Lời thề hứa cũng là lời đáp lại những mong mỏi của Người, đáp lại những lời băn khoăn trăn trở mà Người đang thực hiện dang dở. Bởi vậy, có thể thấy tình cảm thiết tha sâu nặng ân tình mà hàng triệu trái tim Việt Nam cùng dâng lên Người. Tinh thần nhân văn của bài thơ cũng chính là ở đó.